

dar je vodstvo menilo, da tega v okviru tako velike skupine ne bi bilo mogoče izpeljati, ker bi bila hitrost plezanja tistih z dodatnim kisikom in brez njega zelo različna. Zato je vodstvo odprave ukazalo, da morajo vsi člani med prečenjem obvezno dihati umetni kisik. Nekateri udeleženci smatrajo, da je bila zaradi tega športna vrednost odprave manjša. Tako na primer Leonid Tročinenko: »Prepričan sem, da nam je uspelo zbrati absolutno vrhunske plezalce iz vse države. Kaj takega bo v prihodnje komajda še mogoče kdaj doseči. Potencial te super skupine pa, žal, ni bil popolnoma izkoriščen.«

Do istega spoznanja je med vračanjem prišel tudi Valentin Ivanov. Plansko gospodarstvo je celo v športu še enkrat zmagalo nad svobodnim mišljenjem. Spoznanja s te odprave pa bodo dokazala, da se je kaj takega zgodilo zadnjič. Za naslednja tri leta so predstavniki različnih alpinističnih združenj iz Sovjetske zveze že vložili prošnje za različne gore v Nepal. Tako bodo med drugim plezali po južni steni Lotseja, poskusili bodo opraviti prečenje z Lotseja na Everest in plezati po južni steni Anapurne. Tudi v sovjetskem alpinizmu je namreč čutili preestrojko!

(Die Alpen)

TOMO ČESEN V SREDIŠČU PLANINSKE POZORNOSTI

SVET POZNA NAŠEGA ALPINISTA

Svetovne alpinistične revije so že najmanj od letošnjega maja skoraj dobesedno polne intervjujev s kranjskim plezalcem Tomom Česnom ter poročil, ocen in drugačnih člankov o njegovih uspehih, predvsem še v Alpah in Himalaji. Med-

tem ko sta bili kar v dveh zaporednih številkah italijanske revije Alp veliki reportaži o Tomu Česnu, je v švicarski štirijezični reviji Die Alpen, mesečniku Švicarske planinske zveze, objavljen velik Česnov portret, ob katerem avtor raz-

Tomo Česen — četrti častni občan Kranja

Planinsko društvo Kranj je v prostorih gradu Brdo 23. maja letos pripravilo za Toma Česna, zmagovalca južne stene in vrha Lotseja, svečan sprejem. Ob tej priložnosti mu je planinsko društvo podelilo umetniško kristalno unikatno delo rogaških steklarjev z napisanim posvetilom in izbrušenim znakom Planinskega društva Kranj. Predsednik planinskega društva Franci Ekar pa je Tomu Česnu kot dolgoletnemu članu upravnega odbora in načelniku alpinističnega odseka PD Kranj izročil tudi

zlati častni znak slovenskega planinstva. Na srečanje so bili povabljeni kranjski udeleženci himalajskih odprav. Tej slovesnosti sta prisostvovala tudi slovenski minister za šolstvo in telesno kulturo dr. Peter Vencelj in predsednik občine Kranj dipl. ing. Vitomir Gros, ki je poleg priznanja prisotne seznanil s tem, da je občina predlagala Toma Česna za častnega občana občine Kranj, kar je bilo potrjeno na vseh treh zborih dne 30. maja 1990. Tako je Tomo Česen ob Josipu Brozu Titu, Edvardu Kardelju in Vinku Hafnerju četrti častni občan Kranja.

mišlja tudi o smereh alpinizma, o primerjavah in o mejah plezalskih dosežkov.

Vsekakor se ob tem sprašuje, kakšno vrednost imajo skrbno načrtovana plezanja, pri katerih pomagajo helikopter in soplezalci, tako da je ob določenem času na določenem kraju vse, kar mora biti, da bi se alpinist lotil rekordnega dosežka. Seveda takšnega dosežka ni mogoče primerjati z vrhunskim plezanjem »klasičnega« alpinista, ki si je do uspeha pomagal čisto sam. Žal pa se zaradi tega zares velika dejanja dogajajo v senci, medtem ko so uspehi, doseženi s tehničnimi pripomočki, deležni velike publicitete.

»Med tistimi, ki čisto sami izpeljejo velika dejanja,« piše v švicarskem mesečniku, »zasledimo resnično upanje današnjega alpinizma, zato Toma Česna nekateri primerjajo s Hermannom Buhlom ali Walterjem Bonattijem. Njegove kvalitete so trdna odločnost nadaljevati delo svojih predhodnikov, vendar še bolje in še več, kot so naredili oni. Svojega dela se vedno loti sam in kolikor je le mogoče hitro, predvsem pozimi in brez kakršnekoli pomoči tehnike, se pravi samostojno.«

V Česnovem portretu v Die Alpen je posebej poudarjeno, da je enako dober v športnem plezanju, v Alpah in v Himalaji, kjer je že odprl nekatere velike smeri. Kot piše, se je ta mladi mož, rojen leta 1959, najprej ukvarjal s smučanjem, vendar mu niso ustrezali skupni treningi. Za alpinizem ga je navdušil neki film, dokončno pa se mu je zapisal po uspehu slovenskih alpinistov v južni steni Makaluja. Z bratom Markom je začel hoditi v gore in v stene in je kar kmalu preplezal nekaj težavnih smeri. Šele potem se je vpisal v alpinistični odsek in še zdaj ugotavlja, da je tak korak za ljubitelja plezanja »odličen recept«. Z osemnajstimi leti je že opravil izpite in postal alpinist.

Na vsako plezanje se je doslej dobro pripravil telesno in predvsem tudi duševno, kar se mu zdi izredno pomembno. Tako je z odpravami doslej odšel v nekatere velike masive: v Andih je splezal novo smer v južni steni Alpamaya, v Piku komunizma je plezal v severni steni, v Jalungkangu je po severni strani sam priplezal na vrh te osemtisočmeterske gore. Tako je Česen zdaj, kot pišejo Die Alpen, čisto v vrhu jugoslovanskega alpinizma in je uvrščen v najvišji, mednarodni razred, v katerem so zdaj v Jugoslaviji edino še Silvo Karo, Franček Knez in Janez Jeglič.

V reviji so kronološko opisana tudi Česnova najpomembnejša plezanja, ki so zbudila zanimanje svetovne alpinistične javnosti. Posebej je poudarjeno, da sta se pozimi leta 1986 plezalca Escoffier in

Profit z vsemi sredstvi in tudi ob pomoči helikopterjev trudila, da bi jima uspeli prvenstveni vzponi v treh velikih severnih stenah Alp, po stenah na vrhove Eigerja, Matterhorna in Grandes Jorasses, kar pa niti enemu niti drugemu ni uspelo, medtem ko je Tomo Česen prišel čisto sam pod stene in jih preplezal: najprej Eigerjevo, ki se mu je zdela najtežavnejša velik del zato, ker bi ob kakršnihkoli težavah imel finančne probleme; v Švici bi jih dosti težje premagal kot v Franciji, kot je dejal Tomo, ki je potem splezal še drugi dve steni, sam in pozimi.

V predstavitvi niso izpuščeni niti njegovi vzponi na Broad Peak v Himalaji, niti nova smer v južni steni K-2 v Himalaji, niti izredno težavna smer »No siesta« v severni steni Grandes Jorasses s poleđenimi navpičnimi odstavki šeste težavnostne stopnje, niti smer »Moderne Zeiten« v južni steni Marmolade v Dolomitih ter izjemna plezanja v Mont Blancu, Kumbakarni in še kje.

Kdor vpraša Česna, kateri so njegovi vzorniki, takoj pomisli na Paula Preussa, Walterja Bonattija, Hermanna Buhla, Lionela Terraya in skoraj soseda Reinholda Messnerja, kot piše v Die Alpen. »Če ga primerjajo s to peterico velikih, se počuti zelo počaščen in se celo nasmehe, kar je sicer redko videti na njegovem ostrem in resnem obrazu. Pravi, da bi rad spoznal Walterja Bonattija. O modernih »zvezdnikih« pa pravi, da je med njimi veliko izrednih ljudi, da pa občuduje predvsem tiste, ki so na tem področju naredili kaj zares novega.«

In kaj meni o sodobnem cirkusu v gorah? »Ne bi se bilo treba obnašati kot nekaj posebnega, ne se smatrati za najboljšega, ne bi se bilo treba bojevati proti drugim, ampak zase, upoštevati, kar naredijo drugi, spoštovati druge, prav tako pa tudi goro.«

Festival planinskih diapozitivov

V Interlaknu pod bernskimi gorami bo 12. in 13. januarja 1991 prvo veliko srečanje gornikov, planinskih fotografov, trekingašev in drugih zaljubljenecv v gorski svet, ki bodo imeli ta čas priložnost prisostvovati prvemu skorajda festivalu, v resnici pa predstavitvi gornških diapozitivov v Kongresnem centru Casino. Organizatorji so že poskrbeli za vrsto predavateljev, ki bodo — seveda z diapozitivi — predstavili svojo temo. Tako bodo obiskovalci videli diapozitive s pobočij Everest in Lotseja iz leta 1952, diase o iskanju kristalov, o vzponu na Everest v 40 urah, o doživljajih zdravnika pri gorskem reševanju, o plezanju po zaledenelih slapovih, plezanju na gore Patagonije, gorskem popotništvu, stolpu Tran-go, Spitzbergih, posledicah hudega mraza v gorah, gorskem vodništvu sedanjega časa in še o marsičem. Prireditve je pod pokroviteljstvom UIAA.